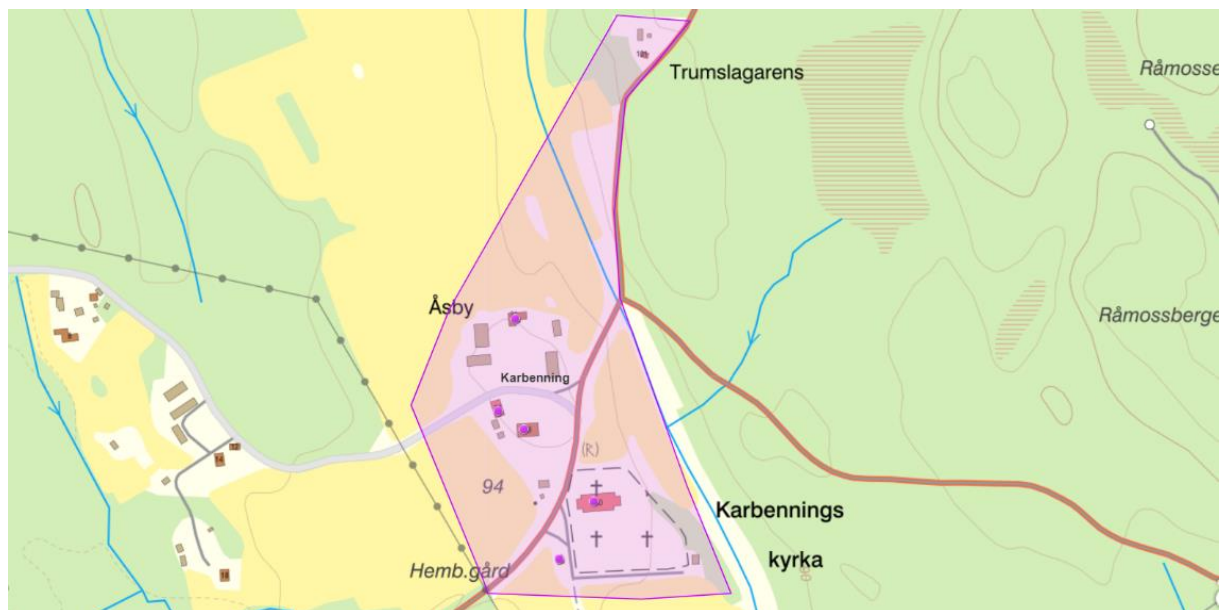

KARBENNING

OMGIVANDE LANDSKAP/SIKTLINJER

Karbennings kyrkby ligger på en höjd i en dalgång som består av ett öppet odlingslandskap kantat av skogsområden. Socknen dominerades länge av bergsbruk, med Högfors bruk som ledande järntillverkare och jordägare. Kyrkbyn är placerad på en höjd och ger ett dominant intryck. Viktiga siktlinjer är över öppna fältet från väg 256 mot kyrkan samt när man närmar sig kyrkbyn från norr på väg 759 och 758.

VÄGNÄT/STIGAR/VATTENDRAG

Dagens väg in mot kyrkan från väg 256 är modern från 1900-talet. Den tidigare vägen passerade kyrkan och fd klockargården i norr-sydlig riktning ner till byn Hästbäck och vidare norrut till Nickebo.

Kyrkans tidigare placering var i Karbenningby som ligger i Svartåns dalgång. Där fanns järnverksamhet så som hamrar och hytta.

KYRKAN, DESS PLACERING OCH BYNS UTBREDELSE

År 1654 byggdes ett kapell av trä i Karbenningby, två kilometer öster om nuvarande kyrkplats. Karbenning var tidigare en bergsfjärding inom Västerfärnebo socken. Prästen reste från Västerfärnebo för att utföra sitt arbete för socknen. Prästen bodde på gården Åsby där också den nya kyrkplatsen kom att hamna. Med den stora inflyttningen i området blev kapellet slutligen för trångt och slitet. På 1790-talet inleddes en lång process för byggandet av en ny kyrka. Bygget inleddes 1826 och pågick till 1845. Inför kyrkobygget hade klockarstugan flyttats från den gamla kyrkplatsen till den nya platsen så att klockaren kunde kontrollera att församlingsborna levererade byggnadsmaterial och utförde dagsverken.

Karbennings nya kyrka har en tidstypisk och välbevarad nyklassicistisk exteriör från 1845. Intill kyrkan ligger medflyttade och före detta klockargården som även omnämns som fattigstugan eller Amandagården. Den äldsta prästbostaden på platsen uppfördes efter en brand av det tidigare boningshuset. Ytterligare en prästgård uppfördes intill den äldre som under åren har tjänstgjort som

kommunalhus och sockenstuga. Klockstapeln som ligger intill uppfördes 1907 på den gamla kyrkplatsen i Karbenningby och flyttade till nuvarande plats 1968.

Prästgården arrendatorsbostad ligger norr om prästgården och uppfördes under 1900-talet början. Det är byns yngsta byggnad. Intill ligger prästgårdens ekonomibyggnader från sent 1800-tal. Tidigare bodde arrendatorn i sockenstugan. Norr om kyrkbyn ligger prästgårdens dagsverkstorp, Trumslagarens.

GRÖNSTRUKTUR

Kyrkbyn omges av öppen odlingsmark som sluttar ner från kyrkkullen. Den öppna dalgången kantas av tätare skog. Högvuxna lövträd kantar vägen genom byn och finns spridda på kyrkogården. Prästgårdens tomt är omringad av vitt staket och har fruktträd som växer åt kyrkans håll.

BEBYGGELSE

Tidigare fanns två byggnader i trakten uppförda av samma byggmästare som prästgården. De båda, Västervåla och Landsforsens herrgårdar, är numera rivna och endast Karbennings prästgård återstår. Den äldre prästgården samt före detta klockargården ägs och drivs av hembygdsföreningen.

<i>Byggnadstyp</i>	<i>Årtal</i>	<i>Kommentar</i>
Ja Kyrkan	1845	Nyuppförd på platsen och ersatte ett kapell från 1654 i Karbenningby.
Ja Prästgård	1862	Ersatte intilliggande prästgård som uppfördes efter att den tidigare brann. Prästens bodde på denna Åsby även när kyrkan låg i Karbenningby och prästen utgick från Västerfärnebo.
Ja Sockenstuga	1775	Tidigare även prästbostad.
Ja Klockaregård	1838	”Amandahuset” som ägs av hembygdsförening är flyttad från den äldre kyrkplatsen 1838.
Fattigstuga		
Skolhus		
Tiondebod		
Sockenmagasin		
Kyrkstall		
Klockstapel		Klockstapel medflyttad från den tidigare kyrkplatsen.
Arrendegård		Arrendegård 1930, ekonomibyggnaderna äldre
Dagsverkstorp		Trumslagarens

TIDSPERIOD

Äldre medeltid till 1350	o 1 Betydande värde som helhet
Yngre medeltid 1350–1550	2 Betydande värde i delar
1550–1760	3 Få betydande värden
o 1760–1860	
1860–1920	
1920–2000	

UTMÄRKANDE KARAKTÄRSDRAG

Kyrkan har en dominant placering.

Bebyggelsen utgörs endast av byggnader med koppling till kyrkan.

Bebyggelsen består endast av äldre byggnader.

ANVÄNDNING IDAG

Kyrklig verksamhet, privata bostäder, föreningsverksamhet genom hembygdsföreningen.

ATT TÄNKA PÅ

Håll siktlinjer över ängar/åkermark öppna kring byn.

Kyrkans exteriör är i sitt nuvarande skick en god representant för den stilrena nyklassicistiska sockenkyrkotypen.

Samtliga fornminnen är skyddade enligt 2:e kapitlet Kulturmiljölagen.

Kyrkobyggnaden, kyrkotomten, de kyrkliga inventarierna och begravningsplatsen skyddas genom 4:e kapitlet kulturmiljölagen.

Miljöbalkens generella biotopskydd gäller för odlingsrösen, stenmurar, åkerholmar, alléer (även enkelradig), småvatten och våtmarker, källor samt pilevallar (hamlade träd på rad).

Delar av marken inom området kan regleras av detaljplan enligt plan- och bygglagen.

VIDARE UNDERSÖKNINGAR

Stämmer uppgiften: Se jämförande ritningar på prästgården/Västervåla och landforsens herrgård.

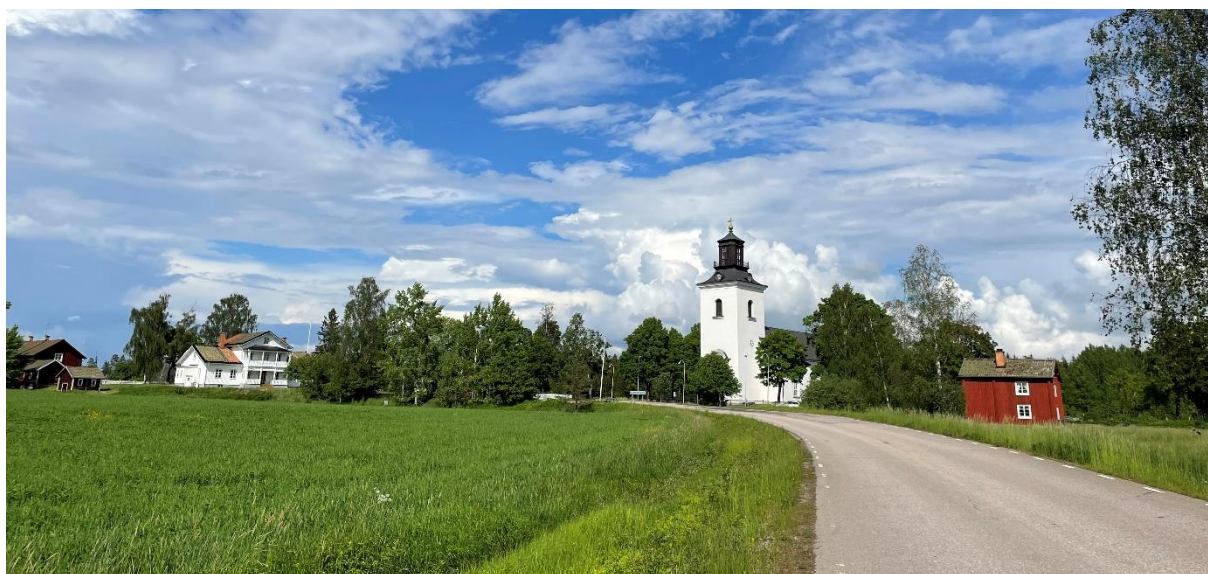
Är torpet trumslagarens ett fd soldattorp?

KÄLLOR

Norbergs kommuns kulturmiljöprogram, (arbetsmaterial), Västmanlands läns museum, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Norbergs kommun.

Kulturhistorisk karakteristik Sala sockenkyrka, 2005, Västerås stift

Sännerlöv, Märta. Karbenning hembygdsförening juli 2021

Vy från sydväst mot kyrka. Synligt från höger: Amandahuset (före detta klockargården), kyrkan, yngre prästgård (vit), äldre prästgård (röd).

Vy från kyrkogård mot Amandahuset, före detta klockargård.

Vy från norr med kyrka, prästgård samt lada.

Väg mellan kyrkan och prästgården.

Amanadhuset, före detta klockargård.

Före detta prästgård.

Före detta prästgård.

Äldre vägsträckning mot söder från kyrkan.

Äldre prästgården i Karbenning.